

EUSKALERRIA

SORGIÑAK (I)

Len, antziña barik, jendeak "sorgiñetan" sinisten eban, eta guk gaur barre egiten dogu.

Baiña guk orain "Ovni" eta "Platillos volantes" eta antzekoetan sinisten dogu, eta ez dogu barrerik egiten.

* * *

Ona emen, 1590 urtean.

Kalahorrako inkisidore Avellaneda Jaunak, sorginkeriarri buruz, Nafarroako Kondestable zan Iñigo Velasko Jaunari egindako eskutitza.

Eskutitz osoa emen jartzea oso luzea eta nastua izan daiteke, eta orregatik bertako gauza garrantzitsuenak bakarrik agertuko dodaz.

"Zuk, Jauna, sorgiñen arazo onetan emen, Naparroan, zer jazoten dan jakin gura dozun ezkerro, zure agindua beteten aleginduko naz.

Naparroako ipar-aldeko mendietan dagoen Salazar lurraldean sorgin asko aurkitu dodaz, eta eurak autortu deuste: leio eta etxetako ke-zuloetatik urten, eta sorgiñen batzarretara joaten dirala, an deabruagaz alkartzeko...

Ni, au ezin sinistuz, nire sekretarioa eta beste lagun batzuk, eta ogei soldadu artuta, sorgin baten etxera joan nintzan...

Eta gure begien aurrean emakume sorgiñak bere gorputza gantzukari edo unguentoz igurtzi eban, eta lurretik oso gora egoan leio batera igon zan... Azpian atx andi bat dago. Katu bat andik jausiko balitz milla zati egingo litzake.

Bada, sorgin onek deabruari dei egin, eta etorri jakon, eta onek leiotik atx-ganera minik artu barik jatsi eban.

Ori ikusi ebanean, arrituta, soldadu batek "Jesus" esan, eta "aitaren" egiten asi zan, eta bapatean sorgiña gure begietatik ezkutatu zan.

Gero Avellaneda Jaunak sorgiñak zelan egiten dabezan batzarrak kontatzen dau.

"Lenengo Sorgiñak euren batzarretan Jaungoiko gure Jauna, eta bere ama, eta zeruko santu guztiak ukatu egin bear dabez, deabru Satanaz jaun eta jabetzat artuz.

Eta deabruak ukatze onen orde dirua ugari eta atsegiñak eskaintzen deutsez sorgiñai...

Gero egaz egiteko gorputzaren ezker aldea zelan igurtzi bear daben erakusten deutse, eta onela edozein tokitara egaz joan daitezkez...

Emakume sorgin batek beste pertsona bat sorgindu gura dauenean, lenengo deabruarengana eroaten dau...

Deabrua aker baltz andi baten antzekoa da... Eta sorgiñak akerrari esaten deutso:

Nik, Jauna, emakume au zure legera ekarri dot, eta zure menpeko izan gura dau, zure zerbitzari izateko...

Eta deabruak erantzuten deutso: Neu naz munduko jabea, eta neure legea da onena. Nire aginduak beteten ba'dozuz diru ugari emongo deustuz, eta atsegiñak be ugari izango dozuz.

Orduan sorgin-gaiak esku ezker bular ganera eroan, eta ezkerreko belaunaz lurra jota, akerrari gorputzeko atalik zikiñenean mosu bat emoten deutso, eta gero gurtu-adoratu egiten dau.

Gero akerragaz batera dantzan egiten dau eta atsegiña artzen dabe... Deabruak dantza laguntzat gizonai emakumeak, eta emakumeai gizonak emoten deutsez. Baiña dantzariak dantzari oneik ez dira egiazko gizon emakumeak, deabru itxura artzen daben gorputzak baiño...

Eta guzti au jakin begi, Jauna, egi-egia dala.

Gero deabruak esaten deutse:

Etxera joaten zarienean al dozuezan txarkeri guztiak egin bear dozuez; gizon, emakume eta umeak il, gari soloak ondatu, ganaduak akabatu...

EUSKALERRIA

Eta txarkeri aundiagoak egiten dabezanai deabruak sari andiagoa emoten deutse.

Deabruaz batzarrak egiteko eguna barikua izaten da, gaueko amabietan. Oillarrak bere kantua jotzen dauanean etxera itzultzen dira.

Batzar oneitan galerazota dauke batez be "Jesu's" esatea, baita "aitaren" egitea be...

Euren kalteak egiteko igurtzikariak umeen biotzakaz egiten dabez. Orregatik ilten dabez umeak, eta batzuetan ilda lurpean ba dagoz be, lurpetik atera egiten dabez biotzak kentzeko.

Eta au be egi-egia da, Jauna.

Baita esaten dabe, amak umeari goizean "aitaren" egin ba deutso, ezin deusala sorgiñak ume orreri kalterik egin...

Baiña goizean "aitaren" egindako ume bat deabruak aurkitzen ba dau, sorgiñari esaten deutso: alako etxean "aitaren" egin bako ume bat dago, joan zaitez eta il egi zu... Baiña umea dagoan gelan kurutze bat edo Ama Birjiñaren irudi bat ba'lego, edo ur bedeinkatuaz bustia, orduan sorgiñak ezin dau kalterik egin...

Baita esaten dabe: solo baten kurutze bat ba dago, an ezin dauala sorgiñak kalterik egin...

Eta au be egi-egia da, bada gizon batek neuri esan eus-tan urtero sorgiñak bere soloan kalte andiak egiten ebezala, ekatxa sortu eta laiñoetatik arria botaz gariak ondatu egiten ebezala... baiña abarrez egindako kurutze bat solo aretan ipiñi eban ezkerro, ez deutsoela sorgiñak berari gei-go kalterik egin".

(Jarraituko dau)
GOIKOETXEA IÑAKI

